

Sprawozdanie dotyczące Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS jako całości za 2019 r.

obejmujące:

**zagregowany bilans, zagregowany rachunek
zysków i strat, sprawozdanie na temat
sytuacji i sprawozdanie na temat ryzyka**

Warszawa, lipiec 2020

Sprawozdanie zawiera:

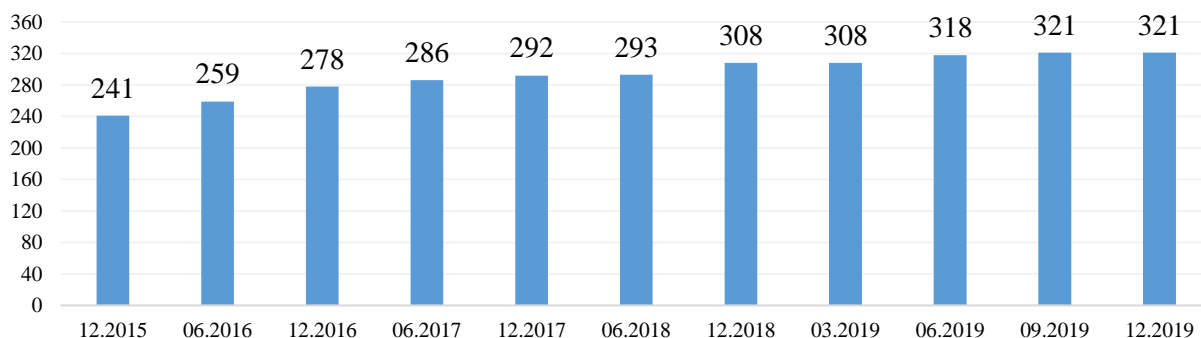
- I. Sprawozdanie na temat sytuacji SOZ BPS w 2019 r.
- II. Sprawozdanie na temat ryzyka SOZ BPS w 2019 r.
- III. Zagregowany bilans uczestników Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS wg stanu na 31.12.2019 r.
- IV. Zagregowany rachunek zysków i strat uczestników Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS wg stanu na 31.12.2019 r.

Sprawozdanie zostało sporządzone na podstawie danych sprawozdawczych uczestników Systemu, przekazanych przed zatwierdzeniem ich sprawozdań finansowych za 2019 r.

I. Sprawozdanie na temat sytuacji SOZ BPS w 2019 r.

System Ochrony Zrzeszenia BPS (SOZ BPS), według stanu na 31.12.2019 r., tworzyły 322 banki, w tym Bank BPS S.A.

Rysunek 1. Liczba banków spółdzielczych w SOZ BPS

W 2019 r. liczba banków w SOZ BPS zwiększyła się o trzynaście, przy czym umowę zawarło szesnaście banków, a trzy banki połączyły się (w tym dwa z innymi uczestnikami SOZ BPS, jeden z bankiem spoza SOZ BPS).

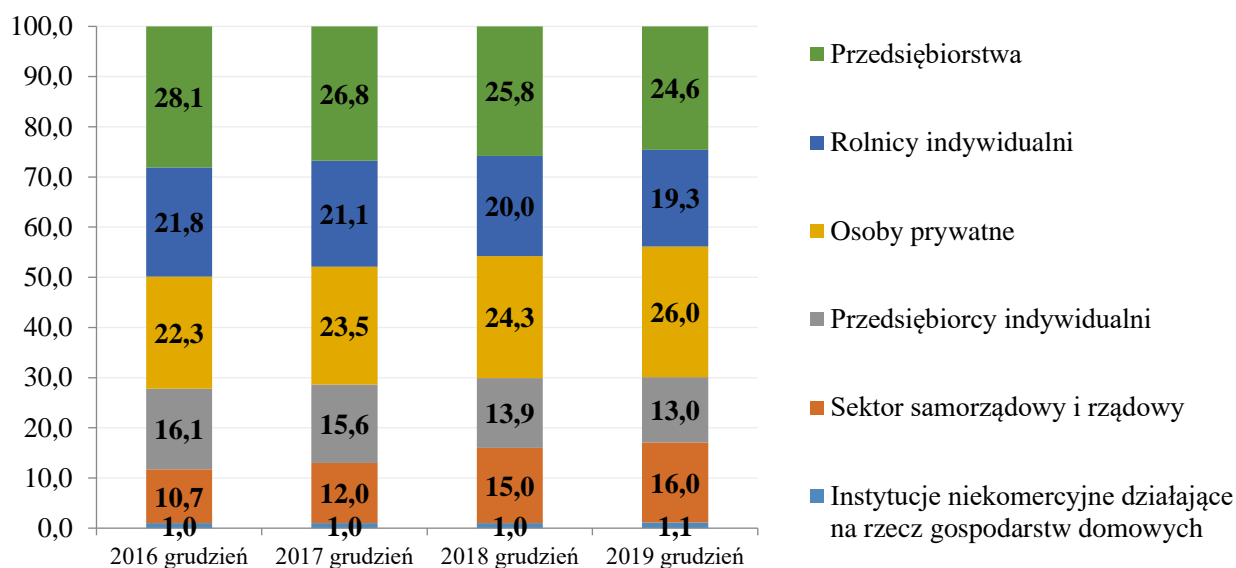
Banki spółdzielcze należące do SOZ BPS prowadziły działalność w 2 037 placówkach (poza centralami), w których zatrudnionych było 16 179 pracowników.

Według stanu na 31.12.2019 r. suma aktywów Banku BPS S.A. wynosiła 27,6 mld zł. Aktywa poszczególnych banków spółdzielczych należących do SOZ BPS kształtowały się od 0,03 mld zł do 1,56 mld zł. Łącznie wartość aktywów banków spółdzielczych wyniosła 81,0 mld zł. Zagregowana suma bilansowa uczestników SOZ BPS osiągnęła kwotę 87,9 mld zł.

Działalność kredytowa

W 2019 r. wartość kredytów i innych należności w bankach spółdzielczych wzrosła o 5% (na 31.12.2019 r. wynosiła 41,8 mld zł). Na uwagę zasługuje fakt, że prawie 57% kredytów przeznaczonych było na finansowanie działalności gospodarczej klientów.

Rysunek 2. Struktura podmiotowa kredytów w bankach spółdzielczych należących do SOZ BPS (%)

Zagregowany portfel kredytowy uczestników SOZ BPS na koniec 2019 r. osiągnął wartość 46,8 mld zł.

Instrumenty dłużne i kapitałowe

Pod względem wartości istotną pozycję aktywów stanowiły instrumenty dłużne i kapitałowe. W 2019 r. wartość instrumentów dłużnych wzrosła w bankach spółdzielczych o 6,7% (na 31.12.2019 r. wyniosła 15,0 mld zł), natomiast wartość instrumentów kapitałowych zwiększyła się o 2,6% (na 31.12.2019 r. wyniosła 0,84 mld zł).

Zagregowana wartość instrumentów dłużnych posiadanych przez uczestników SOZ BPS na koniec roku osiągnęła kwotę 29,2 mld zł, zaś instrumentów kapitałowych 0,6 mld zł.

Lokaty międzybankowe

Istotną pozycję aktywów banków spółdzielczych stanowią lokaty międzybankowe, w tym złożone przede wszystkim w Banku Zrzeszającym. Na koniec 2019 r. wartość lokat międzybankowych banków spółdzielczych wynosiła 12,9 mld zł. W stosunku do roku poprzedniego zaobserwowano zwiększenie wartości lokat międzybankowych o prawie 37%.

Depozyty

Podstawowym źródłem finansowania działalności uczestników SOZ BPS były depozyty klientów. W 2019 r. wartość depozytów klientów banków spółdzielczych wynosiła 72,9 mld zł i była wyższa o 10% niż w roku poprzednim. Zagregowana wartość depozytów zgromadzonych przez uczestników wyniosła 79,8 mld zł.

W strukturze podmiotowej depozytów banków spółdzielczych dominowały depozyty osób prywatnych, które stanowiły 66%. Depozyty pozyskane od rolników indywidualnych stanowiły 10%, od instytucji rządowych i samorządowych – 9%, od przedsiębiorstw – 8%, od przedsiębiorców indywidualnych – 5%.

Dynamika depozytów bieżących pozyskanych przez banki spółdzielcze wyniosła 115,4%, podczas gdy depozytów terminowych – 104,0%.

Tabela 1. Struktura depozytów banków spółdzielczych należących do SOZ BPS (mln zł)

Wyszczególnienie	Sektor finansowy				Sektor niefinansowy				Sektor instytucji rządowych i samorządowych			
	12.2017	12.2018	12.2019	Dynamika 2019/2018	12.2017	12.2018	12.2019	Dynamika 2019/2018	12.2017	12.2018	12.2019	Dynamika 2019/2018
Depozyty bieżące	11	8	10	125,0	29 221	32 878	37 330	113,5	4 392	4 329	5 621	129,8
Depozyty terminowe	132	86	63	73,3	27 211	28 157	29 320	104,1	651	550	575	104,5
RAZEM	143	94	73	77,7	56 432	61 035	66 650	109,2	5 044	4 879	6 196	127,0

Fundusze własne

Ryzyko działalności banków spółdzielczych należących do SOZ BPS zabezpieczały fundusze własne o wartości 6 651 mln zł, zbudowane w 96% na bazie instrumentów zaliczanych do kapitału Tier I (6 394 mln zł) i uzupełnione instrumentami kwalifikowanymi do kapitału Tier II (257 mln zł). Od początku 2019 r. fundusze własne banków spółdzielczych wzrosły o 4,7%, natomiast wartość kapitału Tier I o 4,9%.

Fundusze własne Banku BPS S.A. na koniec 2019 r. wyniosły 1 131 mln zł, w tym kapitał Tier I stanowił 756 mln zł.

Zagregowana wartość funduszy własnych w SOZ BPS osiągnęła kwotę 6 887 mln zł.

II. Sprawozdanie na temat ryzyka SOZ BPS w 2019 r.

Ocena ryzyka SOZ BPS została przeprowadzona na podstawie danych sprawozdawczych wszystkich banków będących uczestnikami na dzień 31.12.2019 r., tj. 321 banków spółdzielczych i Banku BPS S.A.

1. Ocena poziomu ryzyka w Systemie Ochrony Zrzeszenia BPS

a. Adekwatność kapitałowa

Ryzyko działalności uczestników zabezpieczają fundusze własne.

Sytuacja kapitałowa banków spółdzielczych będących uczestnikami SOZ BPS jest dobra. W przeważającej większości banków wskaźniki adekwatności kapitałowej znacząco przewyższają poziomy regulacyjne w uwzględnieniu wymogu połączonego bufora.

Łączny współczynnik kapitałowy banków spółdzielczych uczestniczących w SOZ BPS na koniec 2019 r. wynosił 17,94%, współczynnik kapitału podstawowego Tier I – 17,23%, natomiast współczynnik kapitału Tier I – 17,25%.

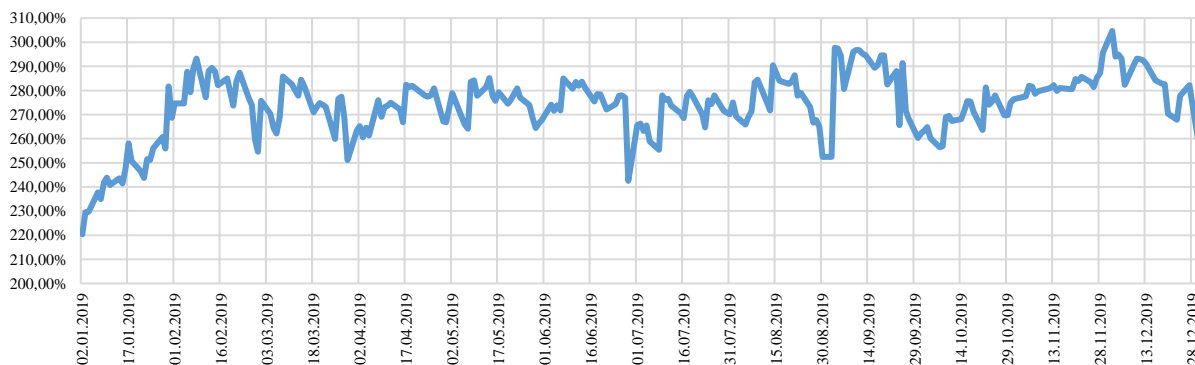
Bank Polskiej Spółdzielczości S.A. na koniec 2019 r. osiągnął łączny współczynnik kapitałowy na poziomie 14,37%, natomiast współczynnik kapitału podstawowego Tier I oraz współczynnik kapitału Tier I wyniósł 9,61%.

Zagregowany łączny współczynnik kapitałowy uczestników SOZ BPS wynosił 15,61%.

b. Ryzyko płynności

Sytuacja banków spółdzielczych należących do SOZ BPS w zakresie płynności jest stabilna. Na koniec 2019 r. wskaźnik LCR (wyliczony zgodnie z zasadami obowiązującymi w SOZ BPS) w Banku Polskiej Spółdzielczości S.A. wynosił 115%. W jednym banku spółdzielczym wskaźnik LCR był niższy niż 100%, jednak spełniony został limit wewnętrzny przyjęty w Systemie Ochrony.

Rysunek 3. Skonsolidowany LCR w ujęciu dziennym

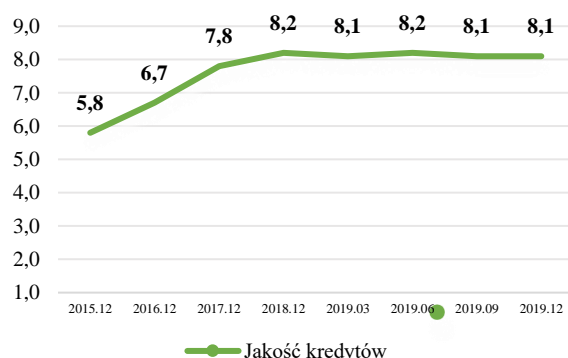

Skonsolidowany LCR w ujęciu dziennym wyliczony i sprawozdawany dla całości SOZ BPS jako grupy płynnościowej w 2019 r. kształtował się na poziomie przekraczającym 220%. Na koniec 2019 r. osiągnął wartość 267%.

c. Ryzyko kredytowe

Sytuacja banków spółdzielczych należących do SOZ BPS pod względem jakości aktywów była zadowalająca. Łączny wskaźnik jakości kredytów tych banków, na koniec 2019 r. wyniósł 8,1% i od początku roku utrzymywał się na zbliżonym poziomie. Wskaźnik pokrycia kredytów z rozpoznaną utratą wartości rezerwami celowymi na koniec 2019 r. ukształtował się na poziomie 44,2%. W Banku BPS S.A. wskaźnik jakości portfela kredytowego według stanu na 31.12.2019 r. wyniósł 11,7%, przy utworzonych odpisach na poziomie 32,6%. Udział kredytów ze stwierdzoną przesłanką utraty wartości w portfelu kredytowym brutto stanowił 10,9%.

Rysunek 4. Wskaźnik jakości kredytów BS (%)

Rysunek 5. Wskaźnik pokrycia kredytów z rozpoznaną utratą wartości rezerwami celowymi w BS (%)

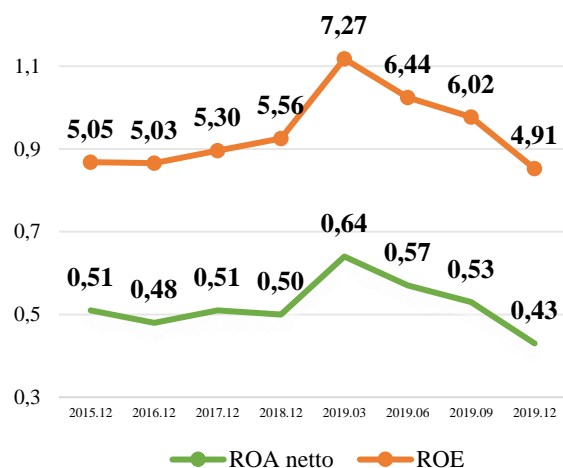
Dla całego SOZ BPS (wraz z Bankiem Zrzeszającym) wskaźnik jakości kredytów na koniec 2019 r. wyniósł 8,7%, przy wyrezerwowaniu równym 41,4%.

d. Efektywność funkcjonowania

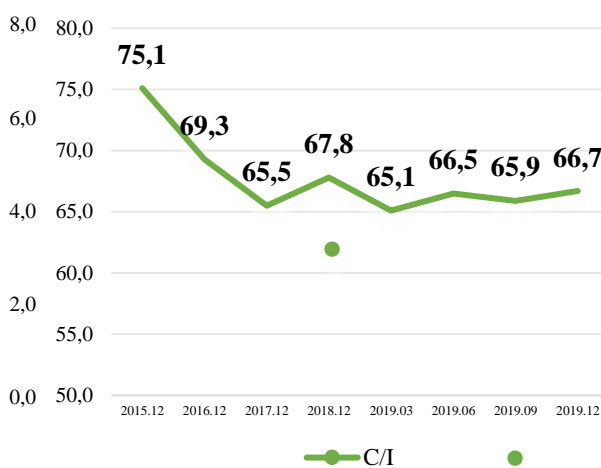
Sytuacja banków tworzących SOZ BPS w obszarze efektywności funkcjonowania jest stabilna. Łączny wynik finansowy netto wypracowany przez banki spółdzielcze w 2019 r. wyniósł 332,6 mln zł. Bank BPS S.A. osiągnął w tym okresie wynik finansowy w kwocie 26,8 mln zł. Łączny wynik SOZ BPS to 359,4 mln zł.

Wskaźnik rentowności aktywów netto (ROA) łącznie dla wszystkich banków spółdzielczych według stanu na 31.12.2019 r. wyniósł 0,43%. Wartość wskaźnika była niższa niż wartość na koniec roku poprzedniego. Dziewięć banków w 2019 roku odnotowało stratę finansową (jeden z nich został przyłączony przez inny bank SOZ BPS z końcem 2019 r., kolejny został przyłączony 1.06.2020 r., pozostałe banki realizują wewnętrzne plany naprawy). W Banku BPS S.A. wskaźnik ten wyniósł 0,11%, zaś dla całego SOZ BPS osiągnął 0,35%.

Rysunek 6. Wskaźniki ROA netto i ROE (BS) (%)

Rysunek 7. Wskaźnik C/I (BS)

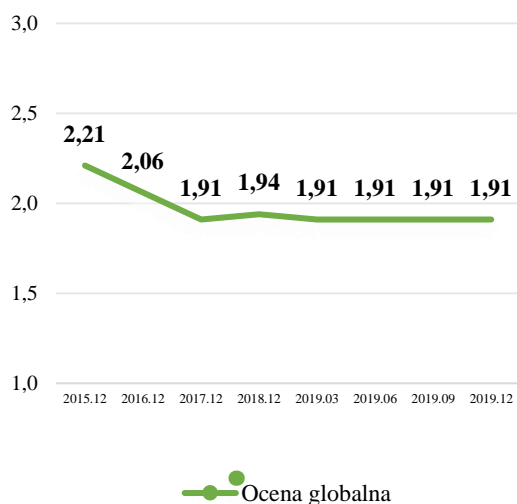
Wskaźnik C/I dla wszystkich banków spółdzielczych łącznie na koniec 2019 r. wyniósł 66,7% i był niższy niż rok wcześniej. Wg stanu na 31.12.2019 r. wartość C/I w Banku Polskiej Spółdzielczości S.A wynosiła 67,94%, zaś dla całego SOZ BPS wyniosła 66,88%.

2. Ocena punktowa w Systemie Ochrony Zrzeszenia BPS

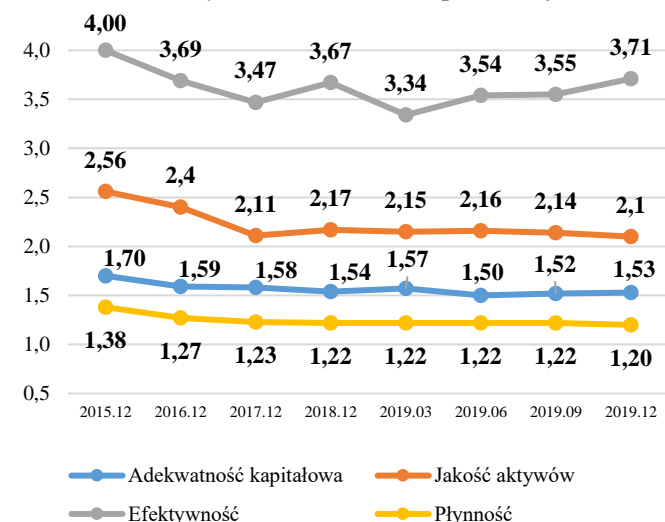
Podstawą oceny ryzyka poszczególnych uczestników SOZ BPS jest ocena przeprowadzana zgodnie z *Zasadami oceny punktowej w Systemie Ochrony Zrzeszenia BPS*, stanowiącymi załącznik nr 10 do Umowy Systemu. Przeprowadzana jest ona w czterech obszarach: adekwatności kapitałowej, jakości aktywów, efektywności oraz płynności.

Na koniec 2019 r. średnia ocena globalna uczestników kształtowała się na poziomie 1,91. Wyniki oceny punktowej wskazują, że sytuacja SOZ BPS jest stabilna i bezpieczna. Średnia ocena globalna na poziomie A świadczy o bardzo niskim poziomie ryzyka.

Rysunek 8. Ocena globalna dla SOZ BPS

Rysunek 9. Oceny obszarów w ocenie punktowej SOZ BPS¹

W przypadku 219 uczestników poziom ryzyka został oceniony jako bardzo niski (ocena globalna A), 86 banków – niski (ocena globalna B) oraz 15, w tym Banku Zrzeszającego – średni (ocena globalna C). Dwa banki uzyskały ocenę globalną D oznaczającą podwyższony poziom ryzyka. Oceny punktowe poszczególnych banków kształtowały się w przedziale od 1,10 do 4,60.

3. Realizacja planów naprawy/programów postępowania naprawczego

Program postępowania naprawczego (PPN) (opracowany na podstawie obecnie już nieobowiązującego art. 142 ust 1 i 2 ustawy Prawo bankowe) bądź wewnętrzny plany naprawy (WPN) w ramach Grupowego Planu Naprawy, wg stanu na koniec 2019 r. realizował Bank BPS S.A. oraz 33 banki spółdzielcze.

Wszystkie banki spółdzielcze realizujące PPN, zawierające elementy Grupowego Planu Naprawy, uzyskały akceptację KNF (9 banków) wydłużenia programów sanacji. W pozostałych bankach działania naprawcze prowadzone są zgodnie z opracowanymi WPN (15 zaakceptowanych i 10 w przygotowaniu). Suma bilansowa banków spółdzielczych realizujących proces sanacji na 31.12.2019 r. stanowiła łącznie 14,98% sumy bilansowej wszystkich banków spółdzielczych – uczestników SOZ BPS, w tym aktywa 8 banków realizujących PPN stanowiły 2,34%, a 25 banków podlegających reżimowi WPN – 12,63% ogółu aktywów banków spółdzielczych w SOZ BPS.

Bank BPS S.A. prowadził postępowanie naprawcze w reżimie PPN.

¹ Obszary oceniane za pomocą wskaźników, zgodnie z Zasadami oceny punktowej stanowiącymi zał. Nr 10 do Umowy SOZ BPS:
 obszar adekwatność: współczynnik TIER I, TCR, LR, współczynnik kapitałowy ryzyka kredytowego;
 obszar jakość aktywów: wskaźnik jakości aktywów, udział aktywów o wadze ryzyka do 50% (włącznie) w aktywach ogółem, wskaźnik pokrycia kredytów z rozpoznaną utratą wartości rezerwami celowymi, wskaźnik jakości kredytów;
 obszar efektywność: ROA netto, C/I, wskaźnik relacji wyniku finansowego brutto skorygowanego o wynik z tytułu rezerw celowych i aktualizacji wartości do sumy bilansowej;
 obszar płynność: wskaźnik płynności aktywów, LCR, nadzorcze miary płynności (M2 lub M3 i M4).

4. Podsumowanie

Ocena ryzyka SOZ BPS w 2019 r. wskazuje, że sytuacja banków była stabilna i bezpieczna. Ocena globalna Systemu na poziomie A, świadczy o bardzo niskim poziomie ryzyka.

Spółdzielnia SOZ BPS, w ramach posiadanych kompetencji, diagnozuje możliwość wystąpienia sytuacji kryzysowych w działalności prowadzonej przez poszczególnych uczestników i podejmuje działania zaradcze. Przeprowadza indywidualne oceny ryzyka każdego uczestnika oraz SOZ BPS jako całości na podstawie danych zawartych w sprawozdaniach obowiązkowych kierowanych do NBP za pośrednictwem Banku BPS S.A. Uwzględniane są także dodatkowe informacje przekazywane przez każdego uczestnika do Spółdzielni oraz wyniki audytu wewnętrznego i instytucji zewnętrznych.

Sytuacja uczestników SOZ BPS jest systematycznie monitorowana w ramach Systemu Wczesnego Ostrzegania skorelowanego z założeniami Grupowego Planu Naprawy (GPN), co pozwala z wyprzedzeniem diagnozować zagrożenie naruszenia poziomów ostrzegawczych ustalonych dla wskaźników uruchamiających GPN.

Punktowa ocena ryzyka w SOZ BPS wskazuje na niski poziom ryzyka oraz stabilną sytuację SOZ BPS. W pojedynczych bankach występują zagrożenia, które niwelowane są działaniami naprawczymi realizowanymi pod nadzorem Spółdzielni i w uzasadnionych przypadkach wspieranymi środkami pomocowymi uruchamianymi z Funduszu Zabezpieczającego.

W ramach okresowych przeglądów zasad monitorowania weryfikowany jest dobór wskaźników i metod umożliwiających właściwą ocenę sytuacji ekonomiczno-finansowej poszczególnych uczestników oraz wskazywanie z wyprzedzeniem niekorzystnych tendencji, przed wystąpieniem zjawisk zagrażających bezpieczeństwu.

III. Zagregowany bilans SOZ BPS wg stanu na 31.12.2019 r.

Zagregowany bilans uczestników SOZ BPS zaprezentowany w załączniku nr 1, został sporządzony na podstawie indywidualnych sprawozdań FINREP poszczególnych banków.

Zagregowana suma bilansowa SOZ BPS na koniec 2019 r. (dla 322 banków tworzących SOZ BPS) wyniosła 87,9 mld zł i była wyższa o 12,1% w stosunku do roku poprzedniego (w SOZ BPS uczestniczyło wówczas 309 banków).

W 2019 r. zagregowana wartość kredytów wzrosła o 6,1% i na koniec 2019 r. wyniosła 46,8 mld zł, natomiast kwota środków zgromadzonych na rachunkach depozytowych wzrosła o 13,2% i osiągnęła wartość 79,8 mld zł.

SOZ BPS dysponował na koniec 2019 r. kapitałami o wartości 7,1 mld zł, ich roczny przyrost wyniósł 8,1%.

IV. Zagregowany rachunek zysków i strat SOZ BPS wg stanu na 31.12.2019 r.

Zagregowany rachunek zysków i strat uczestników SOZ BPS zaprezentowany w załączniku nr 2, został sporządzony na podstawie indywidualnych sprawozdań FINREP poszczególnych banków

W 2019 r. uczestnicy SOZ BPS wypracowali łącznie wynik finansowy w kwocie 359,4 mln zł. Był on o 3% niższy niż rok wcześniej.

Przychody odsetkowe wzrosły w 2019 r. w porównaniu do roku poprzedniego o 6,8%, natomiast koszty odsetkowe o 4,2%. Jednocześnie przychody z tytułu prowizji i opłat wzrosły o 3,7%, koszty z tytułu prowizji i opłat o 4,6%. W efekcie wynik działalności bankowej (w sprawozdaniu FINREP - całkowite przychody operacyjne) w 2019 r. był wyższy o 3,9% niż w 2018 r.

Koszty działania uczestników SOZ BPS wzrosły w 2019 r. w porównaniu do roku poprzedniego o 5,8%. Istotnie wzrosły koszty amortyzacji (o 13,0%) oraz koszty tworzenia rezerw celowych (o 13,7%).

Opracowano w Departamencie Analiz i Monitorowania Ryzyka Spółdzielni SOZ BPS

Wiceprezes Zarządu
Marian Gola

Wiceprezes Zarządu
Rafał Makuszczyński

Prezes Zarządu
Sławomir Szopur

Załączniki:

1. Zagregowany bilans uczestników Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS wg stanu na 31.12.2019 r.
2. Zagregowany rachunek zysków i strat uczestników Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS wg stanu na 31.12.2019 r.